

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економіки та менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

Олег СКИДАН

26.04 2024 р., протокол № 3

ПРОГРАМА

комплексного вступного випробування за фахом
при зарахуванні на навчання на основі освітнього ступеня бакалавр,
освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст, освітнього ступеня магістр
для здобуття освітнього ступеня магістр
зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

ВСТУП

Програма фахового випробування для вступу складена відповідно до місця та значення дисциплін, передбачених освітньою програмою підготовки магістра спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Мета вступних фахових випробувань на здобуття ОС «Магістр» зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» – визначення рівня підготовленості вступників, які бажають навчатися в магістратурі.

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння навчальної програми магістра абітурієнти повинні мати базову вищу освіту за спорідненою спеціальністю та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі природничо-наукових, загальноекономічних та управлінських наук. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми. Визначальним чинником програми вступних фахових випробувань є її міжпредметний характер. Програма складається з тем, в яких відбиваються окремі сторони спеціальності та інтегруються знання з кількох дисциплін. При цьому органічно поєднуються теоретичні, методичні та практичні питання, які дозволяють виявити знання та вміння вступника використовувати категоріальний апарат, методи пізнання, логіку викладу, творчий підхід, методи обґрунтувань і доведень з економічної теорії та державного регулювання.

Порядок проведення вступних фахових випробувань визначається Правилами прийому для здобуття вищої освіти в Поліському національному університеті.

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ»

Тема 1. Предмет і метод економічної науки.

Зародження економіко-теоретичних знань. Основні етапи розвитку економічної науки. Предмет основ економіки. Методи економічної науки. Єдність історичного і логічного. Статистичний аналіз. Експеримент. Економічна категорія. Економічні закони. Пізнання і використання економічних законів. Функції економічної науки. Місце економічної науки в системі соціальних та поведінкових наук. Оновлення і розвиток економічної науки в сучасних умовах. Сучасні економічні теорії. Розвиток економічної думки в Україні.

Тема 2. Економічна думка епохи древнього світу і середньовіччя.

Класична школа. Економічні ідеї рабовласницьких держав Стародавньої Азії. Економічна думка Стародавньої Греції і Стародавнього Риму. Економічні ідеї середньовічних схоластів. Економічне вчення меркантилістів. Історичні умови виникнення і загальна характеристика класичної школи. В. Петті. Економічне вчення фізіократів. Економічна система А. Сміта. Економічне вчення Д. Рікардо.

Тема 3. Сучасні напрями економічної думки: неокласицизм, кейнсіанство, інституціоналізм та неокласичний синтез.

Макроекономічна теорія Д. М. Кейнса. Некейнсіанські теорії економічного зростання. Посткейнсіанство. Фактори «неокласичного відродження». Економічні погляди Фрідріха Хайєка. Неоліберальна доктрина «соціального ринкового господарювання». Теорія і практика сучасного монетаризму. Нова класична макроекономіка. Методологічні особливості та еволюція інституціоналізму. Американський інституціоналізм та його різновиди. Неоінституціоналізм.

Тема 4. Економічні потреби та інтереси суспільства.

Сутність та структура економічних потреб суспільства. Погодження економічних потреб і їх структура. Економічний закон зростання потреб. Економічні інтереси, їхня класифікація та взаємодія. Мотиви та стимули ефективного господарювання.

Тема 5. Економічна система суспільства. Відносини власності.

Зміст економічної системи. Продуктивні сили суспільства. Система виробничих відносин. Організаційно-економічні та соціально-економічні відносини. Спосіб виробництва та суспільно-економічна формація. Формаційний та цивілізаційний підходи до процесів суспільного розвитку. Об'єктивні основи розвитку людської цивілізації. Людина в економічній системі як виробник, суб'єкт виробничих відносин. Типи економічних систем.

Традиційні економічні системи. Командно-адміністративна система. Ринкова система. Змішані системи. Власність в економічній системі. Поняття власності. Економічний зміст і право власності. Форми власності.

Тема 6. Форми організації суспільного виробництва.

Технологічні можливості суспільства. Економічні ресурси та їх види. Обмеженість (рідкість) економічних ресурсів. Межа економічних можливостей. Ефективність виробництва. Форми економічних зв'язків і виробництва. Натуральне виробництво. Товарне виробництво. Загальні основи й суперечності товарного виробництва. Товар і його властивості. Форми вартості. Закон вартості.

Тема 7. Теорія грошей і грошового обігу.

Становлення та еволюція грошових відносин. Історія розвитку грошей. Види грошей: товарні, символічні, кредитні. Функції грошей. Грошові системи та їх еволюція. Види грошового обігу. Грошова база. Грошові агрегати. Рівновага грошової та товарної мас. Модель І.Фішера. Ринок грошей. Інфляція. Види інфляції. Причини інфляції. Наслідки інфляції. Регулювання інфляції.

Тема 8. Ринкова економіка: її сутність, структура та інфраструктура.

Сутність ринку й об'єктивні умови його функціонування. Функції ринку. Основні суб'єкти ринкової економіки. Структура ринку. Види ринків. Інфраструктура ринку. Організаційно-технічна інфраструктура ринку. Фінансово-кредитна інфраструктура ринку. Науково-дослідницька інфраструктура ринку. Товарна біржа. Фондова біржа. Ринок цінних паперів. Види цінних паперів: акції, облігації, казначейські зобов'язання, ощадні сертифікати, векселі. Валютний ринок та його основні економічні суб'єкти. Котирування валют. Фіксований та плаваючий курс. Валютні операції. Валютне регулювання.

Тема 9. Попит і пропозиція. Ринкова рівновага.

Попит. Закон попиту. Крива попиту. Індивідуальний та ринковий попит. Детермінанти попиту. Зміни величини попиту. Зміни в попиті. Еластичність попиту. Пропозиція. Закон пропозиції. Детермінанти пропозиції. Зміни величини пропозиції. Зміни в пропозиції. Еластичність пропозиції. Ціна у ринковій економіці. Сутність ціни. Рівноважна ціна. Орієнтуюча функція ціни. Чинники, що впливають на ціну. Цінова еластичність попиту та чинники, що її визначають. Ціни, що встановлюються державою.

Тема 10. Конкуренція у ринковій економіці.

Конкуренція та її роль у функціонуванні ринкової економіки. Економічний закон конкуренції. Конкуренція продавців. Конкуренція покупців. Типи конкуренції. Досконала і недосконала конкуренція. Нецінова

конкуренція. Ринок досконалої конкуренції. Монополія як антипод конкуренції. Ринок чистої монополії. Ринок монопольної конкуренції. Олігополія. Захист конкуренції від монополії. Антимонопольне законодавство.

Тема 11. Підприємництво у ринковій економіці.

Підприємницька діяльність. Поняття підприємницької діяльності та її функції. Принципи підприємництва. Умови підприємництва. Чинники підприємницької діяльності. Підприємство і його види. Суть та ознаки підприємства. Види підприємств залежно від власності, розміру та сфер функціонування. Організаційно-правові форми підприємництва в ринковій економіці. Одноосібне володіння. Партнерство або товариство. Корпорація. Основи маркетингу і менеджменту в підприємницькій діяльності. Невизначеність та ризик.

Тема 12. Капітал. Витрати виробництва та прибуток.

Капітал як економічна категорія товарного виробництва. Основний та оборотний капітал, його структура. Стадії кругообігу капіталу. Оборот капіталу, його сутність. Співвідношення категорій кругообіг і оборот капіталу. Швидкість обороту капіталу. Амортизація та відтворення основного капіталу. Фізичний та моральний знос основного капіталу. Торговельний капітал як відокремлена частина промислового капіталу. Генезис, природа і джерела позичкового капіталу.

Тема 13. Споживання і попит на конкурентному ринку.

Теорія поведінки споживача. Мета споживача. Бюджетне обмеження та споживчий вибір. Зміна рівноваги споживача. Індивідуальний та ринковий попит.

Тема 14. Ринок досконалої конкуренції.

Фірма як мікроекономічний суб'єкт. Мета виробника. Обмеження виробника. Продуктивність ресурсів і витрати виробництва у короткостроковому періоді. Виробнича функція і витрати виробництва у довгостроковому періоді. Вибір фірмою виробництва і конкурентне пропонування.

Тема 15. Теорія ринків недосконалої конкуренції: монополістична конкуренція, олігополія, монополія.

Максимізація прибутку і цінова стратегія монополії. Соціально-економічні наслідки монополії. Природна монополія. Монопольна влада. Цінова дискримінація. Особливості монополістичної конкуренції. Моделі рівноваги монополістичного конкурента. Роль диференціації продукти і реклами як інструмент нецінової конкуренції. Характерні риси та причини поширення олігополії. Особливості поведінки олігополіста.

Тема 16. Ринкові відносини в аграрному секторі економіки.

Аграрні відносини, їх специфіка і місце в економічній системі. Власність на землю. Рентні відносини та форми земельної реформи. Ціна землі. Агропромисловий комплекс, його функції і структура. Світовий досвід структурної перебудови в АПК на сучасному етапі. Поєднання дрібного виробництва з великим у різних економічних системах. Ставлення і розвиток нових форм господарювання в агропромисловому комплексі України. Проблеми земельної реформи в Україні. Ринок землі.

Тема 17. Макроекономічні показники в СНР.

Зміст та значення системи національних рахунків (СНР) для макроекономічного аналізу. Теоретичні засади та принципи побудови СНР. Класифікація видів економічної діяльності. Етапи розвитку СНР. Стан та проблеми запровадження СНР-93 в Україні. Основні макроекономічні показники. Номінальні та реальні макроекономічні показники. Суспільний добробут та проблеми його кількісного визначення. Нові макроекономічні показники: індекс людського розвитку, рівень глобалізації, рівень тонізації.

Тема 18. Національне виробництво і відтворення.

Зміст, види та пропорції національного (суспільно) відтворення. Теоретичні моделі суспільного відтворення. Відтворення та його типи. Національний ринок благ та його рівновага. Зміст та структура національного ринку. Зміст, джерела, типи та фактори економічного зростання.

Тема 19. Макроекономічна нестабільність: інфляція та безробіття.

Інфляція: сутність, причини та види. Вимірювання інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції. Безробіття як вияв макроекономічної нестабільності. Закон А. Оукена. Зв'язок інфляції та безробіття. Крива А. Філіпса. Антиінфляційна політика держави та політика зайнятості.

Тема 20. Кредитна система та монетарна політика.

Поняття банку. Функції банків. Операції банків. Види банків. Особливості банківської системи в Україні. Кредитно-грошова політика. Мета кредитно-грошової політики. Інструменти кредитно-грошової політики: операції на відкритому ринку, зміни резервної норми і зміни облікової ставки.

Тема 21. Фінансова система та фіскальна політика.

Сутність фінансів та їх роль у ринковій економіці. Державний бюджет. Бюджетна система. Доходи державного бюджету. Видатки державного бюджету. Бюджетний дефіцит. Державний борг. Податкова система і податкова політика держави. Сутність податків. Елементи податкової системи. Види податків. Принципи оподаткування. Дискреційна та недискреційна податкова політика. Формування податкової системи в Україні.

Тема 22. Циклічність економічного розвитку.

Макроекономічна нестабільність: зміст, форми вияву та головні макроекономічні суперечності. Циклічні коливання та їх різновиди.

Класичний та сучасні економічні цикли. Трендові тенденції в економіці. Теорії циклічного розвитку та їх класифікації. Нециклічні коливання економіки. Системні кризи. Механізм поширення циклічних коливань. Моделі економічних циклів. Адаптація економічної системи до циклічних коливань. Державне анти циклічне регулювання.

Тема 23. Державне регулювання національної економіки.

Об'єктивна необхідність державного втручання в економіку. Відмови ринку та відмови держави. Теорія суспільного вибору. Зміст, цілі та інструменти макроекономічної політики. Теорії економічної політики Я. Тінбергена та Р. Манделла. Ефективність економічної політики. Закон А. Вагнера. Ефективність В. Парето.

Тема 24. Інтернаціоналізація господарського життя і світовий ринок.

Поняття світового господарства й етапи його розвитку. Міжнародний поділ праці, його принципи і форми. Міжнародна спеціалізація і кооперація виробництва. Інтернаціоналізація господарського життя. Інтеграційні процеси на сучасному етапі. Міжнародна торгівля та утворення світових ринків товарів. Структура міжнародної торгівлі. Вільна торгівля. Протекціонізм. Міжнародний рух капіталів. Причини вивозу капіталу. Форми вивозу капіталу. Прямі і портфельні інвестиції. Міжнародна міграція робочої сили. Основні напрями міграції робочої сили. Утворення міжнародного ринку робочої сили. Сучасні форми та основні тенденції розвитку міжнародних науково-технічних зв'язків. Форми спільного підприємництва. Світова валютна система як форма організації валютних відносин та основні етапи її розвитку. Міжнародні кредитні відносини. Види кредитів та порядок їх надання. Міжнародний ринок позичкового капіталу. Міжнародний валютний фонд. Світовий банк та інші міжнародні організації.

Тема 25. Глобалізація економіки та загально цивілізаційні проблеми людства.

Глобалізація як закономірний процес світогосподарського розвитку. Сутність, ознаки та рівні глобалізації економіки. Суперечності глобалізації та її моделі. Взаємопов'язаність і передумови вирішення глобальних проблем.

ПРИКЛАДИ ТЕСТІВ ДО ДИСЦИПЛІНИ

1. Яке визначення найбільш точно передає сутність предмета економічної теорії?

а) Наука про економічні відносини людей щодо раціонального використання обмежених ресурсів для найбільш повного задоволення своїх потреб.

- б) Наука про суспільство на різних стадіях його розвитку.
- в) Наука про управління підприємствами для досягнення максимальної ефективності їх функціонування.
- г) Наука про вибір ефективної державної політики для вирішення актуальних соціально-економічних проблем.

2. Яка зі шкіл економічної теорії була економічно першою?

- а) Марксизм.
- б) Меркантилізм.
- в) Кейнсіанство.
- г) Фізіократи.

3. Проблема вибору, з якою постійно стикаються економічні суб'єкти, зумовлена тим, що:

- а) Всі люди прагнуть якнайкраще задовольнити свої потреби. б) Всі люди мають різні смаки та уподобання.
- в) Потреби людей безмежні, а ресурси обмежені. г) Всі люди прагнуть вищого рівня добробуту.

4. Які з наведених нижче понять можна безпосередньо проілюструвати за допомогою побудови кривої виробничих можливостей:

- а) Попит і пропонування.
- б) Обмеженість виробничих ресурсів, ефективний вибір, альтернативна вартість.
- в) Найкращий спосіб задоволення потреб за наявних ресурсів. г) Правильні відповіді б) і в).

5. Альтернативна вартість вимірюється:

- а) Індексом споживчих цін.
- б) Ціною товару, що купується.
- в) Кількістю одного блага, від якої потрібно відмовитись заради одержання додаткової одиниці іншого блага.
- г) Кількістю ресурсів, необхідних для виробництва даного товару.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Гальчинський А. С., Єщенко П. С. Економічна теорія: підручник. К.: Вища шк., 2016. 503 с. 3. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. Шевченко Л.С. Харків: Право, 2016. 448 с.
2. Економіка публічного сектору» / В. П. Якобчук, Л. І. Симоненко, В. А. Довженко, Є. І. Ходаківський, І. Л. Литвинчук, О. В. Захаріна, С. В. Тищенко, О. В. Іванюк, І. В. Кравець, Н. С. Пугачова, О. П. Русак, О. П. Власенко, Ю. В. Золотницька; за загальною редакцією В. П. Якобчук. Київ: Вид-во Ліра-К, 2021. 496 с.
3. Економічна теорія : підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін. ; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.
4. Економічна теорія. Політекономія: Навч. Посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. 428 с.
5. Економічна теорія: навч. посібник. / В. П. Якобчук. 4-те вид., перероблене. К.: Видавництво Ліра-К, 2020. 450 с.
6. Базилевич В. Д. Економічна теорія: політекономія : підручник / В. Д. Базилевич, В. М. Попов. – 8-ме вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2012. – 702 с.
7. Економічна теорія: Політична економія: Підручник. / Кол. авт.: Юрій С.І., Буян І.В., Березюк Р.М., Сарай М.І., Вербінський. К.: Кондор. 2009. 690 с.
8. Інструменти мікро- і макроекономіки в публічному управлінні» / В. П. Якобчук, Є. І. Ходаківський, І. Л. Литвинчук, Л. І. Симоненко, В. А. Довженко, О. В. Захаріна, С. В. Тищенко, О. В. Іванюк, І. В. Кравець, Н. С. Пугачова; за загальною редакцією В. П. Якобчук. Київ: Вид-во Ліра-К, 2021. 406 с.
9. Мочерний С.В., Устенко О.А. Основи економічної теорії. Навчальний посібник 3-те видання К.:ВЦ «Академія», 2009. 502 с.
10. Мочерний С.В., Устенко О.А. Основи економічної теорії: навч. посібник. 4-те вид., стер. К.: Академія, 2016. 502 с.
11. Основи економічної теорії: підручник / за ред. А.А. Чухна. К.: Вища школа, 2015. 606 с. 9. Основи економічної теорії: навч. посіб. / С.Д. Дзюбик, О.С. Ривак. – 3-те вид., переобл. І доповн. – К.: Знання, 2014. – 423 с.
12. Політична економія: Навч. посібник / За проф. Д.є.н., проф.. Ю.І. Пилипенка. Д.: ДВНЗ «Національний гірничий університет». 2014. 236 с.
13. Політична економія : навчальний посібник / М. С. Бріль, О. М. Кліменко, І. Ф. Лісна та ін. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 280 с.

Допоміжна

1. Андрусь О.І. Економічна теорія: інтерактивні методи в модульному навчанні. Київ:КНТ, 2008. 479 с.
2. Білецька Л. В., Білецький О. В., Савич В. І. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка): Навч. посібник. К.: ЦУЛ,

2009. 688 с.

3. Ватаманюк О. З. Бізнес-економіка: навчальний посібник / О. З. Ватаманюк. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 324 с.

4. Галушка З., Лусте О. Стратегії розвитку бізнесу: теорія і практика : навч. посібник . Чернівці : Чернівець. над. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 288 с

5. Геєць В. М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку. К., Ін-т екон. та прогнозув. НАН України, 2009, 864 с.

6. Закон України «Про власність» // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 20. С. 249.

7. Закон України «Про господарські товариства» // Відомості Верховної Ради України. 1991. №49. С. 682.

8. Закон України «Про підприємництво» // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 14. С.84.

9. Лагутін В.Д., Уманців Ю.М., Щербакова Т.А. [та ін.] Економічна теорія : підручник /; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017.608 с.

10. Мочерний С.В., Устенко О.А. Основи економічної теорії: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ. Видавничий центр «Академія». 2015. С. 504.

11. Федоренко В.Г., Руженський М.М., Палиця С.В., Пінчук Ю.Б. Основи економічної теорії: навч. посіб. – 2-ше вид. перероб. і доп. Київ. Алерта. 2012. 312с.

12. Щетинін А.І. Політична економія. Підручник. Київ. Центр учбової літератури. 2018. 480с.

13. Юрій С.І. Економічна теорія: політична економія. Підручник. Київ. Кондор. 2018. 604 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека електронних книжок з економічних дисциплін // <http://www.library.if.ua>

2. Все в одному: Макроекономіка-конспект лекцій (КНЕУ) // <http://in1.com.ua/book/12096/>

3. Інтернет-сайт Держкомітету статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>

4. Інтернет-сайт Міністерства економіки України – <http://www.me.gov.ua>

5. Інтернет-сайт Міністерства фінансів України – <http://www.minfint.gov.ua>

6. Інтернет-сайт Національного банку України - <http://www.bank.gov.ua>

7. Макроекономіка – Базилінська: <http://www.library.if.ua/book/63/4549.html>

8. Макроекономіка – Електронна бібліотека підручників // <http://studentam.kiev.ua/content/category/3/87/95/>

9. Малиш Н. А. Макроекономіка // http://chitalka.info/dmo_13/

dmo_13index.htm

10. Савченко А. Г. Макроекономіка // <http://studentam.kiev.ua/content/view/713/95/>

11. Термінологічний словник - Куценко Т. Ф. Бюджетно-податкова політика: <http://www.vuzl.org/books/finance/73-fiscal-policy-kutsenko-2002?start=28>.

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ»

Тема 1. Основи теорії державного управління.

Управління як суспільне явище. Поняття, основні теорії та види управління. Соціальне управління, поняття особливості та класифікація. Публічне, корпоративне та приватне управління. Державне управління як різновид публічного управління.

Сутність, об'єкт і суб'єкт державного управління. Принципи державного управління. Поняття основних завдань державного управління.

Еволюція розвитку теорії державного управління. Взаємодія державного управління з іншими науками. Зміст функцій державного управління.

Тема 2. Державна влада та державне управління.

Базові терміни «влада», «політична влада», «державна влада». Конституційні засади державної влади в Україні. Державна влада як атрибут державно-владного механізму. Поняття, ознаки та види органів державної влади. Державна влада в Україні: організація та функції. Конституційні засади виконавчої влади та державного управління в Україні.

Функціональна структура державного управління. Органи державного управління як суб'єкти державного управління. Система органів державного управління. Організаційна структура державного управління.

Тема 3. Державне управління в окремих сферах суспільного розвитку.

Державне регулювання економіки, його цілі, функції, об'єкти.

Роль держави у розвитку підприємництва. Конкурентна та інноваційно-інвестиційна політика держави, методи та інструменти. Засоби впливу на розвиток промислового і сільськогосподарського виробництва, сфери обігу і торгівлі. Державне управління зовнішньоекономічним сектором.

Формування державою системи соціального захисту вразливих верств населення. Специфіка управління у сфері освіти та науки, культури та ідеології. Державне управління у сфері молодіжної політики, спорту, охорони здоров'я.

Державне управління в адміністративно-політичній сфері. Політика як наука, мистецтво і вид діяльності. Вплив держави на розвиток інформаційного простору, формування суспільної свідомості. Державне управління і сфера особистого життя людини

Тема 4. Конституційні засади побудови і діяльності системи органів державної влади України

Конституційні засади побудови структур державної влади в Україні. Конституція України про гілки влади в Україні. Інститут Президента в Україні та державне управління, їх еволюція. Сучасний статус і функції главдержави

в Україні. Структура та функції державних органів при Президентові України.

Верховна Рада України та державне управління. Законодавчі засади виконавчої влади в Україні. Функції Верховної Ради України у сфері державного управління. Законодавчі засади виконавчої влади в Україні.

Тема 5. Система органів виконавчої влади в Україні.

Місце органів виконавчої влади у системі органів державного управління. Класифікація органів виконавчої влади за масштабом діяльності. Вищі, центральні, місцеві органи виконавчої влади, характеристика їх правового статусу. Класифікація органів виконавчої влади за порядком утворення. Класифікація органів виконавчої влади за обсягом компетенції. Класифікація органів виконавчої влади за порядком вирішення підвідомчих питань. Класифікація органів виконавчої влади за положенням в управлінській системі.

Кабінет Міністрів України: структура і компетенція. Відносини Кабінету Міністрів України з Верховною Радою України і Президентом України. Прем'єр Міністр України: повноваження, компетенція. Секретаріат Кабінету Міністрів, його роль у забезпеченні діяльності Кабінету Міністрів України. Міністерства України та їх повноваження. Склад міністерств України та їх функції. Державні Комітети України та інші центральні органи виконавчої влади. Склад державних комітетів України. Центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом. Урядові органи державного управління.

Централізація та децентралізація в структурній організації державного управління. Місцеві (територіальні) органи (підрозділи) міністерств у виконавчій вертикалі. Їх функції та відносини з місцевими державними адміністраціями. Місцеві (територіальні) органи (підрозділи) державних комітетів та інших центральних органів виконавчої влади, їх типи, функції та взаємовідносини з місцевими державними адміністраціями.

Тема 6. Державне управління та місцеве самоврядування.

Поняття місцевого самоврядування. Правові основи діяльності органів місцевого самоврядування. Співвідношення державного управління та місцевого самоврядування. Співвідношення виконавчої влади та місцевого самоврядування. Цілі та функції управління в органах місцевого самоврядування. Сутність, зміст та специфіка управління в органах місцевого самоврядування. Органи самоорганізації населення в системі органів місцевого самоврядування.

Міське самоврядування та публічна адміністрація. Вітчизняна система органів місцевого самоврядування. Представницькі і виконавчі органи місцевого самоврядування. Адміністративно-правові повноваження сільських, селищних, міських рад. Адміністративно-правові повноваження

районних і обласних рад. Види адміністративно-правових повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад. Повноваження щодо окремих сфер управління. Самоврядні та делеговані повноваження. Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Державний контроль за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Концепція реформування місцевого самоврядування. Перехід на нову модель організації регіональної влади з дотриманням принципів регіональної політики Європейського Союзу. Аналіз актуальних проблем у сфері місцевого самоврядування, визначення основних підходів та правових, організаційних, фінансових засад їх вирішення. Необхідність запровадження механізму оптимального самодостатнього функціонування суб'єктів місцевого самоврядування. Створення необхідних передумов для децентралізації та підвищення незалежності на місцевому рівні.

Тема 7. Внутрішня організація та управління органів державної влади

Державний орган як елемент організаційної структури державного управління. Поняття організаційної структури органу державної влади. Види структур органу державної влади. Вимоги до побудови органу державної влади. Фактори, що визначають структуру органу. Організаційно-правова (нормативна) форма реалізації органу державної влади. Керівна ланка, структурні підрозділи, посада в структурі органу державної влади.

Поняття внутрішньої організації функціонування органу державної влади. Онтологічна та гносеологічна структура механізмів державного управління та їх реалізація в організації діяльності органу державної влади. Системний підхід в організації фундаментальних процесів управління суб'єкта управління. Форми організації органу державної влади. Система керівництва як складова форма організації органу державної влади. Організація органу державної влади як процес, його основні елементи. Функції, що забезпечують функціонування суб'єкта управління (органу): розподіл цілей, завдань, прав, обов'язків, планування роботи, підготовка актів та інформаційних матеріалів, контроль і перевірка виконання, організація інформаційно-комунікативних зв'язків, системи мотивацій, розвиток кадрів.

Менеджмент організації: суть та роль у державному управлінні. Адміністративні системи менеджменту. Менеджмент як цілеспрямоване управління в державному органі. Ознаки менеджменту як типу управління. Функції менеджменту. Методи менеджменту. Основні змінні організації державного органу, які вимагають уваги адміністративного менеджменту.

Тема 8. Державна служба в Україні.

Соціальна природа виникнення державної служби; її ознаки, цілі, функції. Сутність та особливості державної служби як соціального інституту. Державна служба як інструмент реалізації державної політики.

Державна служба як публічний інститут. Поняття державно-службових відносин: державно-правові, статутні, владні. Державна служба як організаційний інститут. Види державної служби, їх відмінність і функціональна специфіка. Правові джерела державної служби. Класифікація посад державних службовців: політичні, адміністративні, патронатні, технічні.

Тема 9. Ефективність та контроль в державному управлінні.

Поняття ефективності державного управління. Оцінка ефективності державного управління. Три критерії ефективності держави: економічна ефективність держави, ефективність держави за політичним критерієм, ефективність держави за соціальним критерієм. Загальна соціальна ефективність державного управління. Ефективність організації і функціонування суб'єктів державного управління. Спеціальні критерії ефективності. Результативність і ефективність публічного адміністрування. Підходи до оцінки діяльності органів управління. Економія в управлінні. Продуктивність в управлінні. Якість в управлінні. Ефективність в управлінні як співвідношення результатів і цілі. Проблема підвищення результативності й ефективності адміністративно-державних структур. Громадські інститути оцінки державного управління та їх дієвість.

Сутність і види контролю у суспільстві (парламентський контроль, прокурорський нагляд, судовий контроль, адміністративний нагляд міліції). Контрольна влада у системі управління, її органи та форми діяльності. Громадянський контроль: поняття, цілі, об'єкти, форми, суб'єкти, структура. Функції структур громадянського контролю за діяльністю органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Тема 10. Інформаційно-комунікаційне забезпечення системи державного управління та його зв'язки з громадськістю.

Поняття і загальна характеристика комунікацій. Інформаційно-комунікаційні потоки в структурі державного управління. Види комунікацій, їх класифікація за основними зв'язками. Комунікаційний процес: його основні етапи. Інформатори та приймачі в комунікаційному процесі організації державного управління. Організаційний і правовий аспект комунікацій в організації державного управління.

Громадянин у системі державного управління. PublicRelations як управлінська діяльність та вид зовнішніх комунікативних зв'язків державного органу. Методи PublicRelations. Основні групи дій при здійсненні PublicRelations. Форми організації PublicRelations у державній установі. Функції відділів зв'язків з громадськістю при органах державної влади та органах місцевого самоврядування. PublicRelations і засоби масової інформації.

ПРИКЛАДИ ТЕСТІВ ДО ДИСЦИПЛІНИ

1. *Державне управління – це складова (якого?) управління:*
  - А. соціального;
  - Б. політичного;
  - В. корпоративного;
  - Г. технічного.
2. *Свідома цілеспрямована діяльність, пов'язана з реалізацією державно-владних повноважень суб'єктами публічної влади, регламентовану юридичними нормами, внаслідок чого відбувається послідовна зміна суспільних станів, подій, явищ – це:*
  - А. процес державного управління; Б. політичний процес;
  - В. виборчий процес;
  - Г. процес децентралізації.
3. *Європейський адміністративний простір – це:*
  - А. система органів виконавчої влади;
  - Б. сукупність принципів державного управління;
  - В. набір спільних стандартів діяльності публічних адміністрацій; Г. єдина територія.
4. *До економічних методів державного управління не відноситься:*
  - А. грошово-кредитна політика;
  - Б. фінансова політики;
  - В. податкова політика;
  - Г. соціальна політика.
5. *Суб'єктами державного управління є:*
  - А. політична партія;
  - Б. громадська організація;
  - В. підприємство;
  - Г. міністерство.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. / [О. В. Скидан, В. П. Якобчук, Н. В. Дацій та ін.] ; за заг. ред. О. В. Скидана. – Житомир : ЖНАЕУ, 2017. – 705 с.
2. Адміністративне право України. Академічний курс: Підручник: У 2 т. / Відповід. ред. В. Б. Авер'янов: Т.1: Загальна частина. – К. : Юридична думка, 2007. – 591с. Т.2: Особлива частина. – К. : Юридична думка, 2009 – 600 с.
3. Вергун М. Г. Державне регулювання економіки та управління [Текст]: підручник / М. Г. Вергун, П. В. Маслак. – Житомир : ЖНАЕУ, 2012. – 202 с.
4. Вергун М. Г. Державне управління та державне регулювання економіки [Текст]: навч. посібник / М. Г. Вергун, П. В. Маслак. – Житомир: Рута, 2009. – 237 с.
5. Виконавча влада і адміністративне право / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2002. – 668 с.
6. Державне управління : підручник : у2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. – Т. 1. – 564 с.
7. Державне управління : підручник : у2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2013. – Т. 2. – 324 с.
8. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. – К. : Факт, 2003. – 384 с.
9. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / Авер'янов В.Б., Дерещ В.А., Школик А.М. та ін.; За аг. Ред.. Авер'янова В.Б. – К.: Юстініан, 2007. – 288 с.
10. Коваленко В.В. Основи державного управління. – Х. : ТД «Золота миля», 2009. – 320 с.
11. Курс адміністративного права України: підручник / за заг. ред. Коваленка В.В. – НАВС, 2012. – 808 с.
12. Локк Дж. О государственном правлении // Локк Д. Избранные филос. произведения : в 2т. – Т. 2. – М. : Соцэкгиз. 1960. – 734 с.
13. Малиновський В. Я. Державна служба: теорія і практика.: Навч. посіб. – К.: Атіка, 2003. – 160 с.
14. Мельник А. Ф., Оболенський О. Ю., Васіна А. Ю., Гордієнко Л. Ю. Державне управління: Навч. посіб.– К.: Знання-Прес, 2003. – 343 с.

15. Управління розвитком регіону [Текст]: [навч. посібник] /Т. Л. Миронова, О. П. Добровольська, А. Ф. Процай, С. Ю. Колодій. – К.: Центр навч. л-ри, 2006. – 326 с.

Нормативні акти:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К.: Україна, 1996. – 119 с.
2. Про державну службу: Закон України від 16.12.1993 р. № 3723 // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 52. – Ст. 490.
3. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.07.2001 р. № 2493 – III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 33. – Ст. 175.
4. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. – № 586 – XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20. – Ст. 120.
5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97 // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
6. Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. № 2365 – III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 23. – Ст. 118.
7. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні: Указ Президента України від 22.07.1998 р. № 810/98 // Офіц. вісн. України. – 1999. – № 21. – Ст. 943.
8. Про заходи щодо реалізації Стратегії реформування системи державної служби в Україні на 2000 – 2001 роки від 26.07.2000 р.: Указ Президента України // Уряд. кур'єр. – 2000. – № 143.

Порядок проведення та оцінювання результатів фахового вступного іспиту

На фаховому вступному іспиті абітурієнт отримує тестове завдання, бланк результатів тестування та титульний аркуш зі штампом Приймальної комісії університету. Фаховий вступний іспит проводиться в письмовій формі або на основі індивідуальної усної співбесіди. Перед вступним іспитом представники приймальної комісії проводять інструктаж щодо порядку виконання вступного тестового завдання.

На бланку результатів абітурієнт вказує за номером тесту варіант правильної відповіді. Виправлення, декілька позначень і відсутність результату за варіантом відповіді зараховуються як невірний розв'язок тесту. Не допускаються будь-які умовні позначки на бланку результатів тестування

та титульному аркуші.

Тестове завдання містить 50 питань з однією правильною відповіддю. Кожна правильна відповідь оцінюється у чотири бали. Максимально можлива кількість набраних балів після складання фахового іспиту – 200.

Тривалість тестування – 120 хвилин.

Зарахування для навчання до Поліського національного університету здійснюється за рейтинговою системою.